

Kwalitatieve groei als waarde

Robertjan Zonneveld

Wat typeert onze tijd? Als we praten over nieuwe ontwikkelingen, praten we al snel over het geld dat daarvoor nodig is. Als we spreken over veiligheid, gaat het over budgetten. Als we praten over vrijheid, hebben we het over het geld dat we daarvoor over moeten hebben. Sommigen spreken zelfs over kosten als het gaat om integratie van nieuwe Nederlanders. Het lijkt erop dat we steeds meer zaken reduceren tot één dimensie: de waarde geld. Geld lijkt ons bestaan meer en meer te domineren.

Geld was ooit bedoeld als een ruilmiddel. Iemand die iets moois heeft gemaakt of iets lekkers heeft gekweekt, ruilt iets uit met een ander. Het draait om het geruilde en de waardering die de ruiler hieraan geeft: de schoonheid van het geruilde. Dit aspect is in onze maatschappij steeds meer op de achtergrond geraakt. Geld is niet langer een ruilmiddel. Het is een vergaarmiddel geworden. En wij managers hebben hier een behoorlijk aandeel in gehad. We laten ons voorstaan op allerlei businessmodellen en businesscases. We werken mee aan het maximaliseren van de aandeelhouderswaarde die slechts uitgedrukt wordt in een geldwaarde. We willen zelfs verdienen aan hetgeen waarmee we verdienen. Hierdoor is een geweldige schraalheid ontstaan. De eenzijdige dominantie positie van geld creëert een schijnzekerheid of modelmatige werkelijkheid. De huidige financiële crisis is hier een duidelijk voorbeeld van.

Vreemd genoeg denken we deze crisis, ontstaan door de focus op geld, ook weer te kunnen oplossen met een focus op geld. Enerzijds door banken te redden met financiële injecties van de overheid. Anderzijds door forse kostenbesparende bezuinigingen. Op dit moment in de private sector om te overleven, maar straks ook in de publieke sector om het opgelopen financieringstekort weer terug te dringen. Maar hoe kan geld een crisis die door geld is ontstaan werkelijk oplossen? Is er geen sprake van symptoombestrijding in plaats van oorzaakbestrijding? Moeten we niet een hele andere route kiezen?

Nederland is niet failliet. We hebben een zeer rendabele productiecapaciteit in bezit. We zijn in staat voldoende te produceren voor iedereen. Alleen de wijze waarop we daarmee omgaan zou anders kunnen. Financiële waarden zijn belangrijk maar wanneer ze domineren, of nog erger, als enige relevante waarde worden gehanteerd is de ondergang van het systeem vroeg of laat onontkoombaar. Elk systeem gedijt immers bij variatie. Juist in de variatie is de schoonheid te vinden.

Maar hoe brengen we de variatie, de verrijking terug in onze maatschappij? Waar moeten we beginnen? We staan voor een kwalitatieve opgave. Een opgave die begint bij onszelf als manager en als individu. Wie zijn we? Zijn we een functie of zijn we wat we voortbrengen, wat we werkelijk teweegbrengen vanuit de functie die we uitoefenen? Welke waarden vinden we belangrijk en hoe geven we die een plek in de uitoefening van onze functie? Bij dit type reflectie ontstaat een nieuwe dynamiek. Een zoektocht naar zaken die ertoe doen. Dit heeft niet alleen zijn uitwerking op ons als individu, maar ook op onze organisaties en de maatschappij als geheel waar we allemaal deel van uit maken en verantwoordelijkheid voor dragen.

De opgave is dus om nieuwe kwalitatieve routes te vinden. We moeten mensen opnieuw weten te verbinden met waarden. Niet één waarde, maar meerdere. Om daarmee rijkere resultaten op te leveren. Resultaten die ertoe doen.

Er ligt een intensieve en intense opgave voor ons. Eén die niet gemakkelijk is, maar die we de komende jaren inhoud moeten geven. Hoe we dat precies moeten doen, zullen we allen samen kunnen ontdekken. Maar het begint met bewustwording en ieders persoonlijke keuze voor kwalitatieve groei.